Найочікуваніший трилер року

The Washington Post та *The USA Today* рекомендують

Блайт завжди знала, що материнство не для неї. Але коханий чоловік Фокс мріяв про дитину. І народилася Вайолет. Чужа та потайна, вона любила тільки тата і відверто неприязно ставилася до мами. Блайт переконувала себе, що це не так. Проте згодом жінка із жахом стала помічати, як жорстоко Вайолет поводиться з іншими дітьми, причому її дії були продумані й розраховані. Фокс запевняв, що Блайт усе вигадує. Може, жінка божеволіє і їй усе це ввижається? Може, вона погана мати? Ці страхи начебто притлумило народження сина — її найбільшої радості. Поки не стається непоправне. Блайт усвідомлює, що не в змозі більше виправдовувати доньку. Як і себе саму…

Ця історія гостро та безкомпромісно кидає виклик усьому, що, як здається, ми знаємо про материнство та про обов'язки перед дітьми.

Amazon

bookclub.ua

ISBN 978-617-12-8920-8

9 786171 28920 8

ЕШЛІ ОДРЕЙН

ЩО НЕ ТАК З МОЄЮ МАТІР'Ю

ЕШЛІ ОДРЕЙН

ЩО НЕ ТАК З МОЄЮ МАТІР'Ю

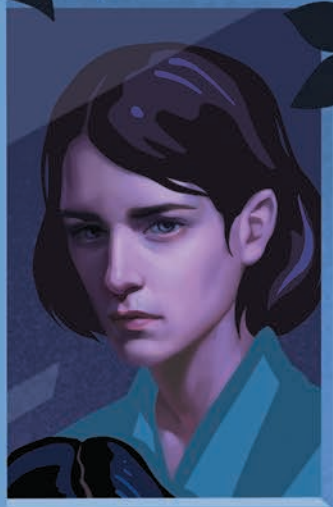

У списках бестселерів
The New York Times та *The Sunday Times*

Читають у 39 країнах світу

КСД

ASHLEY AUDRAIN

THE PUSH

A Novel

ЕШЛІ ОДРЕЙН

ЩО НЕ ТАК З МОЄЮ МАТІР'Ю

Роман

Переклад з англійської *Олександри Гординчук*

ХАРКІВ 2021 КСД

УДК 821(71)
О-44

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

This edition published by arrangement
with Madeleine Milburn Literary, TV & Film Agency
and The Van Lear Agency LLC

Перекладено за виданням:
Audrain A. The Push : A Novel / Ashley Audrain. — New York :
Pamela Dorman Books / Viking, 2021. — 320 p.

Дизайнер обкладинки *Вікторія Дорошенко*

© Ashley Audrain Creative Inc., 2021
© Hemiro Ltd, видання українською мовою, 2021
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

ISBN 978-617-12-8920-8
ISBN 978-1-9848-8166-3 (англ.)

Оскарові й Вейверлі

Часто кажуть, що перший звук, який ми чуємо в утробі, — це биття материного серця. Насправді ж перший звук, від якого починає вібрувати наш новонабутий слуховий апарат, — це пульсація материної крові в її венах та артеріях. Ми починаємо вібрувати в цьому первинному ритмі ще навіть не маючи вух. До зачаття ми існуємо частково у вигляді яйцеклітини в материнському яєчнику. Всі яйцеклітини, які протягом життя матиме жінка, формуються в її яєчниках, доки вона чотиримісячним зародком перебуває в материнській утробі. А це означає, що наше біологічне існування у вигляді яйцеклітини починається в утробі нашої бабусі. Кожен із нас проводить п'ять місяців в утробі своєї бабусі, а вона, своєю чергою, сформувалася в утробі бабусі своєї. Ми вібруємо в ритмі пульсації крові матері ще до того, як народиться вона сама...

Коли барабанники були жінками

Твій будинок світиться серед темряви, як наче всередині все палає.

Завіски, які вона вибрала на вікна, схожі на лляні. З дорогого льону. Плетення ниток таке нещільне, що я зазвичай можу вгадати твій настрій. Мені видно, як дівчинка змахує «кінським хвостом», закінчуючи домашні завдання. Мені видно, як маленький хлопчик підкидає тенісні м'ячики під мало не чотириметрову стелю, доки твоя дружина ходить вітальнею в легінсах, упорядковуючи денний безлад. Іграшки — у кошик. Подушки — назад на канапу.

Однак сьогодні ти не запнув завіски. Може, щоб дивитися, як падає сніг. Може, щоб твоя донька виглядала північного оленя. Вона вже давно в нього не вірить, але готова вдавати для тебе. Для тебе — що завгодно.

Ви всі гарно вбрані. Діти в одязі з однакової картатої тканини сидять на шкіряному диванчику, а твоя дружина фотографує їх на телефон. Дівчинка тримає хлопчика за руку. Ти налаштовуєш грамофон углибині кімнати, і твоя дружина звертається до тебе, але ти піднімаєш вказівний палець — ти майже закінчив. Дівчинка зістрибує з диванчика, а твоя дружина підхоплює хлопчика, і вони кружляють. Ти піднімаєш склянку з напоєм — шотландським віскі — і відпиваєш, раз, двічі, а тоді крадькома відходиш від грамофона, наче від дитяти, яке щойно заснуло. Саме так ти завжди починаєш танцювати. Ти береш його на руки. Він закидає голову. Ти перевертаєш його ногами вгору. Донька тягнеться, щоб татко її поцілував, а дружина бере з твоїх рук склянку потримати. Вона підходить до ялинки і поправляє гірлянду, яка висить трохи криво. А тоді ви всі завмираєте, нахиляєтесь одне до одного і в один голос

щось викрикуєте, якесь слово, в бездоганно розрахований момент, а тоді знову починаєте рухатися — грає пісня, яку ви добре знаєте. Дружина виходить з кімнати, і твій син автоматично повертає голову в її бік. Я пам'ятаю це відчуття. Відчуття потрібності.

Сірники. Вона повертається запалити свічки на прикрашеній камінній полиці, і мені стає цікаво, чи вигнуті ялинкові гілки справжні, чи пахнуть вони лісом. На якусь мить я дозволяю собі уявити, як ці гілки спалахують, доки ви всі спите цієї ночі. Я уявляю, як тепле, масляно-жовте сяйво твого будинку перетворюється на розпечений, червоний жар.

Хлопчик бере до рук металеву кочергу, а дівчинка лагідно забирає її в нього, перш ніж твоя дружина встигає помітити. Хороша сестричка. Помічниця. Захисниця.

Зазвичай я так довго не спостерігаю за вами, але ви всі такі гарні сьогодні, що я не в змозі примусити себе поїхати геть. Падає сніг, такий, що лежить довго, такий, з якого вона зранку зліпить сніговика, щоб порадувати свого молодшого братика. Я вмикаю очищувачі скла, налаштовую обігрів і помічаю, як цифри на годиннику змінюються з 7:29 на 7:30. Саме той час, коли ти читав би їй «Полярний експрес».

Твоя дружина тепер сидить у кріслі й дивиться, як ви втрьох танцюєте кімнатою. Вона сміється і перекидає довге хвилясте волосся на один бік. Вона нюхає твій напій і ставить його на стіл. Усміхається. Ти стоїш до неї спиною і не бачиш того, що бачу я, того, що вона кладе руку на живіт, злегка погладжує його, а тоді опускає очі, того, що вона глибоко замислена, думаючи про того, кого має в своєму животі. Там ще лише кілька клітин. Але для неї вони — цілий світ. Ти обертаєшся, і вона знову звертає увагу на кімнату. На дорогих їй людей.

Вона скаже тобі завтра зранку.

Я й досі так добре її знаю.

Я опускаю очі, щоб надіти рукавички, а коли піднімаю, у відчинених вхідних дверях стоїть дівчинка. Її обличчя напів-

освітлене ліхтарем, що висить над номером будинку. Вона тримає в руках тарілку, повну моркви й печива. Ти залишиш крихти на кахляній підлозі передпокою. Ти зіграєш свою роль у цій виставі, а вона — свою.

Тепер вона дивиться в салон машини на мене. Вона здригається. Сукня, яку їй купила твоя дружина, замаленька для неї, і мені видно, що її стегна ширшають, що в неї бубнявіють груди. Однією рукою вона обережно закидає свій «кінський хвіст» через плече, і цей жест більше належить жінці, ніж дівчинці.

Уперше в її житті мені здається, що наша донька схожа на мене.

Я опускаю віконне скло і піднімаю руку у вітанні, у таємному вітанні. Вона ставить тарілку собі під ноги і знову випростується глянути на мене, а тоді обертається і йде всередину. До своєї сім'ї. Я чекаю, доки завіски запнуться, доки ти з'явишся у дверях подивитися, якого біса я сиджу в припаркованій машині біля твого будинку в такий вечір, як сьогодні. І що, будьмо відверті, я могла б тобі сказати? Що мені було самотньо? Що я сумувала за нею? Що я заслуговую бути тією матір'ю, яка мешкає у твоєму сяйливому будинку?

Натомість вона танцюючи повертається у вітальню, де ти вмовив дружину підвестися з крісла. Доки ви танцюєте вдвох, притиснувшись, а ти гладиш її спину, наша донька бере хлопчика за руку і підводить його до вікна вітальні. Наче акторка, що стає на свою позначку на сцені. Вони вписуються в рамку вікна так точно.

Він схожий на Сема як дві краплі води. Він має його очі. І те хвилясте темне волосся, яке на кінчиках береться кучериками, кучериками, що їх я намотувала на свій палець знову й знову.

Мені стає погано.

Наша донька дивиться у вікно на мене, поклавши руки на плечі твого сина. Вона нахиляється й цілує його в щічку. А тоді знову. А тоді знову. Хлопчикові подобається її ласка.

Він до неї звик. Він показує пальчиком на снігопад, але вона не відводить від мене очей. Вона потирає його руки від ліктя до плеча, наче намагаючись зігріти. Як зробила б мати.

Ти підходиш до вікна і стаєш на коліна, опиняючись на висоті хлопчикового зросту. Ти визираєш у вікно, а тоді підводиш очі. Моєї машини ти не помічаєш. Ти показуєш на сніжинки, як твій син, і проводиш по небу пальцем. Ти розказуєш про санки. І про північного оленя. Він вдивляється в темряву, намагаючись побачити те, що бачиш ти. Ти грайливо лоскочеш його під підборіддям. Вона й далі не зводить з мене очей. Я ловлю себе на тому, що втискаюсь у крісло. Я сковтую слину й нарешті відводжу від неї очі. Вона завжди виграє.

Коли знову повертаю на неї погляд, вона все ще стоїть у вікні, дивлячись на моє авто.

Мені здається, що вона ось-ось засмикне завіску, але ні. Цього разу я не відводжу від неї очей. Я беру до рук товстий стос паперу, що лежить на пасажирському сидінні, і відчуваю вагу своїх слів.

Я приїхала сюди, щоб віддати його тобі.

Ось моя версія того, що сталося.

1

Ти висунув стілець і постукав по моїх підручниках кінчиком олівця, а я дивилася у книжку, не наважуючись підвести очей. «Алло?» — сказала я автоматично, наче відповідаючи на телефонний дзвінок. Тебе це розсмішило. І ми сиділи за одним столом, хихочучи, двоє незнайомих одне одному людей у студентській бібліотеці, готуючись до заняття з того ж самого предмета на власний вибір. Напевно, на ці заняття приходило з кілька сотень студентів, бо я ніколи раніше тебе не бачила. Кучері впали тобі на очі, і ти взявся накручувати їх на олівець. У тебе було таке незвичайне ім'я. Згодом, по обіді, ти провів мене додому і ми майже не розмовляли. Ти не приховував, як сильно закохався, час від часу всміхаючись просто мені в лице. Я ще ніколи не відчувала до себе такої уваги. Коли дійшли до мого гуртожитку, ти поцілував мою руку, і від цього ми знову почали сміятися.

Незабаром нам виповнилося по двадцять одному; ми стали нерозлучні. До випуску залишалося менш ніж рік. Ми провели цей час, ночуючи разом у моєму гуртожитку, стуливши докупи два ліжка і готуючись до занять на протилежних кінцях канапи, переплівши ноги. Ми ходили в бар із твоїми друзями, але завжди опинялися вдома рано, у ліжку, серед новизни тепла одне одного. Я пила дуже мало, а ти вже втомився від атмосфери вечірок — тобі хотілося тільки мене. Здавалося, моє оточення це цілком влаштувало. Я мала невеличке коло друзів, більше схожих на знайомих. Я була так зосереджена на тому, щоб мати стабільно високі оцінки й отримувати стипендію, що не мала ні часу для звичного соціального життя студентів

коледжу, ні цікавості до цього. Напевно, я за ті роки так ні з ким особливо й не зблизилася, доки не зустріла тебе. Ти запропонував мені інакше життя. Ми вислизнули з соціальної орбіти й були цілком задоволені одне одним.

Комфорт, який ти мені дарував, був усеохопний — до зустрічі з тобою я не мала нічого, тож ти без особливих зусиль став для мене всім. Я не маю на увазі, що ти на це не заслуговував, — якраз навпаки. Ти був лагідний, уважний, чуйний. Ти був перший, кому я сказала, що хочу бути письменницею, і відповів: «Я не уявляю тебе кимось іншим». Я тішилася з того, як дівчата дивилися на нас, — наче вони мали чому заздрити. Вночі я нюхала твоє м'яке темне волосся, доки ти спав, і проводила пальцем по твоєму колючому підборіддю, коли ти прокидався зранку. Ти став моїм наркотиком.

На мій день народження ти записав сто речей, які тобі в мені подобалися. *14. Мені подобається, що ти тріщки похропуєш, коли засинаєш. 27. Мені подобається, як гарно ти пишеш. 39. Мені подобається писати своє ім'я пальцем на твоїй спині. 59. Мені подобається ділитися з тобою кексиком дорогою на заняття. 72. Мені подобається, з яким настроєм ти прокидаєшся в неділю. 80. Мені подобається дивитися, як ти дочитуєш цікаву книжку, а тоді притуляєш її до грудей. 92. Мені подобається, якою хорошою матір'ю ти колись станеш.*

— З чого ти взяв, що я стану хорошою матір'ю? — Я поклала аркуш із переліком, і на якусь мить мені здалося, що ти взагалі мене не знаєш.

— А чому б тобі не стати хорошою матір'ю? — Ти грайливо штрикнув мене в живіт. — Ти дбайлива. І лагідна. Мені страшенно хочеться чимскоріше мати з тобою маленьких діток.

Мені нічого не залишалося, крім як удавано всміхнутися.

Я ще ніколи не зустрічала нікого з таким же палким серцем, як у тебе.

— Колись ти зрозумієш, Блайт. Жінки в нашій сім'ї... ми не такі, як усі.

Спогад про мандаринову помаду моєї матері на сигаретному фільтрі й досі дуже чіткий. Попіл, що падає у чашку, плаває в залишках мого помаранчевого соку. Запах мого підгорілого тоста.

Ти кілька разів запитував про мою матір, Сесілію. Я поділилася з тобою тільки фактами: 1) вона пішла від нас, коли мені було одинадцять; 2) після цього я бачила її лише двічі; 3) і навіть не уявляю, де вона живе.

Ти знав, що є речі, які я не розповіла, але ніколи не тиснув на мене — ти боявся того, що міг почути. Я це розуміла. Ми всі маємо право на певні очікування одне від одного та від себе. Материнство нічим не відрізняється. Уміння бути хорошою матір'ю очікують від кожної жінки — від матері, від дружини, від себе самої.

1939—1958

Етта народилася того самого дня, коли почалася Друга світова війна. Вона мала очі барви Атлантичного океану й була червонолиця та пухкенька від самого початку.

Вона закохалася в першого ж хлопця, з яким познайомилась, у сина міського лікаря. Його звали Луїс, він був ґречний і поштивий — рідкісні риси серед хлопців із її оточення — і не належав до гурту тих, хто зважав, що Етті не випало щастя народитися вродливою. Луїс проводив Етту до школи, тримаючи одну руку за спиною, від найпершого їхнього спільного навчального дня до останнього. А на Етту такі речі діяли, наче чари.

Її сім'я володіла сотнями акрів кукурудзяних полів. Коли Етті виповнилося вісімнадцять і вона сказала батькові, що хоче заміж за Луїса, батько наполіг, щоб його новоспечений зять навчився працювати на фермі. Сам він синів не мав і хотів, щоб Луїс перейняв сімейний бізнес. Але Етта думала, що батько просто хоче довести юнакові свою думку: землеробство — це важка і достойна поваги робота. Вона не для слабаків. І точно не для інтелектуалів. Етта вибрала чоловіка, зовсім не схожого на свого батька.

Луїс планував стати лікарем, як його власний батько, й отримав стипендію на навчання в медичному університеті. Але одружитися з Еттою йому хотілося більше, ніж здобути диплом. Попри Еттині прохання бути до нього поблажливішим, її батько примушував зятя працювати до сьомого поту. Той щодня прокидався о четвертій і виходив у росяне поле. З четвертої

ранку до смеркання, і, як любила нагадувати людям Етта, жодного разу не пожалівся. Луїс продав лікарську валізку й підручники, які дістав у спадок від свого батька, і поклав гроші в банку, що стояла в них на кухні. Він сказав Етті, що з цих грошей почне відкладати на навчання в коледжі для їхніх майбутніх дітей. Етта подумала, що це багато говорить про те, яким самовідданим чоловіком він був.

Одного осіннього дня, ще до сходу сонця, Луїс потрапив під лопать на силосному комбайні. Він стік кров'ю, сам-один серед кукурудзяного поля. Еттин батько його знайшов і послав її накрити тіло шматком брезенту з сараю. Вона принесла з собою скалічену ногу Луїса й кинула її батькові в голову, доки той набирав у відро води, щоб змити з комбайна кров.

Вона ще не сказала рідним про дитину, яка росла в її утробі. Вона була тілиста жінка, з тридцятьма зайвими кілограмами, і змогла приховати свою вагітність. Дівчинка, Сесілія, народилася через чотири місяці на кухонній підлозі, доки за вікном бушувала завірюха. Виштовхуючи її на білий світ, Етта дивилася на банку з грошима в себе над головою.

Етта з Сесілією тихо мешкали у фермерському домі й рідко виїжджали до міста. А коли таке траплялося, було легко почути, як усі перешіптуються про жінку, що «потерпала від нервів». У ті часи мало ще що казали — мало про що підозрювали. Батько Луїса забезпечив Еттиній матері регулярне постачання седативних препаратів, щоб та давала їх Етті, коли вважала за потрібне. Тож мало не весь час Етта залишалась у маленькому мідному ліжку в кімнаті, у якій вона виросла, а її мати доглядала за Сесілією.

Але незабаром Етта збагнула, що ніколи не познайомиться ні з яким іншим чоловіком, якщо лежатиме отак у тумані наркотику в своєму ліжку. Вона навчилася досить добре функціонувати і з часом почала

доглядати за Сесілією, катаючи доньку по місту у возику, доки бідолашне дитя кричало й кликало бабусю. Етта всім розповідала, що її мучив жахливий хронічний біль у шлунку, що вона місяцями не могла їсти і саме тому так сильно схудла. Ніхто їй не вірив, але Етті було байдуже на порожні плітки. Вона якраз познайомилася з Генрі.

Генрі нещодавно оселився в місті, й вони ходили до тієї самої церкви. Він керував колективом із шістдесяти людей на фабриці з виробництва цукерок. Був дуже люб'язний до Етти з першої ж хвилини їхнього знайомства — він любив дітей, а Сесілія була винятково гарнесенька, тож вона не виявилася завадою, як усі пророкували.

Незабаром Генрі купив для них у центрі міста будинок у стилі епохи Тюдорів із м'ятно-зеленим обличкуванням. Етта назавжди покинула своє дитяче мідне ліжко і знову набрала скинуті кілограми ваги. Вона присвятила всю себе створенню домашнього затишку: якісно збудований ґанок із гойдалкою, мереживні фіранки на кожному вікні та завжди свіже печиво зі шматочками шоколаду. Якогось дня їхні нові меблі для вітальні доставили не до їхнього будинку, і сусідка дозволила кур'єрові вивантажити і розставити їх у своєму підвалі, хоч це й не було її замовлення. Коли Етта про це дізналася, вона кинулася доганяти машину, лаючись їй услід у домашньому халаті й бігуді. Усі з цього від щирого серця посміялися, а через якийсь час й Етта теж.

Вона дуже старалася поводитися так, як від неї очікували.

Бути хорошою дружиною. Хорошою матір'ю.

Здавалося, все мало б скластися дуже навіть непогано.

2

Що спадає мені на думку, коли я згадую про початок наших стосунків:

Твої мати й батько. Можливо, комусь іншому це й не було б так важливо, але разом з тобою я отримала сім'ю. Свою єдину сім'ю. Щедрі подарунки, квитки на літак, щоб полетіти з тобою на канікули до якогось сонячного місця. У будинку твоїх батьків пахло теплою, випраною постільною білизною, і коли ми приїжджали в гості, мені не хотілося звідти їхати. Від того, як твоя мати торкалася кінчиків мого волосся, мені кортіло залізти їй на коліна. Іноді здавалося, що вона любила мене так само сильно, як і тебе.

Їхнє безумовне прийняття життєвої ситуації мого батька і відсутність засудження, коли він відхилив їхнє запрошення приїхати в гості на свята, були виявами сердечності, за які я була вдячна. Сесілію, певна річ, ми ніколи не обговорювали; ти завбачливо попередив батьків про це, перш ніж привів мене знайомитися. («Блайт просто чудова. Вона дивовижна. Але, просто щоб ви знали...») Ви не стали б обговорювати мою матір між собою, ви всі старалися дотримуватися в розмовах тільки приємностей.

Ви всі були такі бездоганні.

Ти називав свою молодшу сестру «серденько», і вона тебе обожнювала. Вона телефонувала вам кожного вечора, і я слухала ваші розмови з коридору, шкодуючи, що не розчула, що такого смішного сказала твоя мама. Ти двічі на місяць їздив додому допомагати батькові по господарству. Ви обіймалися. Ти глядів своїх молодших двоюрідних братів і сестер. Ти знав мамин рецепт бананового кекса.

На кожну річницю одруження батьків ти дарував їм листівку. Мої ж батьки ніколи про своє весілля й не згадували.

Мій батько. Він нічого не відповів на повідомлення про те, що того року я не приїду додому на День подяки, але я збрехала тобі і сказала, що він зрадів нашому знайомству і переказує найкращі побажання твоїм рідним. Правду кажучи, відколи ми з тобою познайомилися, ми з батьком майже не розмовляли. Ми спілкувалися переважно через автовідповідачі, і навіть тоді наше спілкування перетворилося на обмін такими сухими, однотипними повідомленнями, що мені було б соромно, якби ти їх почув. Я й досі не розумію, як ми з ним дійшли до такого. Ця брехня була необхідна, як і розсип інших брехонь, які я розповіла тобі, щоб ти не запідозрив, яка в мене насправді гнила сімейка. Сім'я важила для тебе занадто багато — і ми обоє не могли ризикувати тим, як уся правда про моїх родичів могла змінити твоє бачення мене самої.

Та перша квартира. Там я кохала тебе найсильніше, коли наставав ранок. Те, як ти накривався простирадлом, наче каптуром, і трохи досипав, твій густий хлопчачий запах, що залишався на наших подушках. Тоді я прокидалася рано, мало не щодня до світанку, писати в кінці кухні-їдальні, де завжди було так збіса холодно. Я надівала твій халат і пила чай із керамічної чашки, яку розмалювала для тебе на занятті з гончарства. Пізніше ти гукав мене, коли підлога нагрівалася і світла з-за жалюзі вистачало, щоб ти роздивився деталі моєї плоті. Ти затягував мене назад під ковдру, і ми експериментували — ти був сміливий і наполегливий і зрозумів, на що здатне моє тіло, ще до того, як це зрозуміла я сама. Я захоплювалася тобою. Твоєю впевненістю. Твоєю терплячістю. Твоєю глибинною потребою в мені.

Вечори з Ґрейс — єдиною подругою з коледжу, з якою я й далі підтримувала зв'язок після випуску. Я тримала

в секреті, як сильно вона мені подобалася, бо ти трохи ревнував мене до неї і вважав, що, буваючи разом, ми забагато пили, однак із погляду жіночої дружби я давала їй дуже мало. І все ж ти нам обом подарував квіти на День Валентина в той рік, коли вона ні з ким не зустрічалася. Десь раз на місяць я запрошувала її на вечерю, і ти сидів третім на перевернутому відрі для сміття. Ти завжди дорогою додому з роботи заходив купити хорошу пляшку вина. Коли починалися плітки й вона діставала сигарети, ти ввічливо перепрошував, підводився з-за столу й розгортав книжку. Якогось вечора ти розмовляв зі своєю сестрою на балконі, доки ми курили всередині (можеш собі уявити?). Вона переживала розрив стосунків і подзвонила своєму братові — своєму близькому другові. Ґрейс запитала мене, що з тобою негаразд. Невдалий у ліжку? Важкий характер? Щось мало бути негаразд, бо таких бездоганних чоловіків не буває. Але нічого не було. Тоді — ні. Нічого, що я зрозуміла б. Я сказала Ґрейс про удачу. Сказала, що мені пощастило. Я мала небагато, але я мала тебе.

Наша робота. Ми мало про неї розмовляли. Я заздрила твоєму дедалі більшому успіхові, і ти це знав — ти був чутливий до розбіжності в наших кар'єрах, у наших доходах. Ти заробляв гроші, а я мріяла. Відколи закінчила навчання, я майже нічого не заробила, хіба якісь копійки в маленьких позаштатних проєктах, але ти щедро мене утримував і дав мені кредитку, сказавши тільки: «Користуйся нею для чого завгодно». Але потім ти дістав роботу в архітектурній фірмі і два підвищення за той час, який мені знадобився, щоб написати три оповідання. Неопубліковані оповідання. Ти йшов на роботу, маючи такий вигляд, наче належав якійсь іншій жінці.

Мої листи з відмовою в публікації надходили, як і мали б надходити, — це частина процесу, нагадував мені ти, часто і з добротою. *Тебе надрукують*. Твоя безумовна віра в мене здавалася магією. Я відчайдушно прагнула

довести собі, що така ж гідна цієї віри, як ти вважав. «Прочитай мені. Прочитай те, що ти сьогодні написала. Будь ласка!» Я завжди примушувала тебе благати, а ти пирхав, коли я вдавала роздратування й погоджувалася. Наш пустотливий ритуал. Ти зручно вмощувався на канапі після вечері, виснажений, ще не знявши офісного одягу. Заплющував очі, доки я читала свої напрацювання, і всміхався, почувши всі мої найкращі рядки.

Того вечора, коли я показала тобі своє перше опубліковане оповідання, ти взяв важкий журнал тремтячою рукою. Я часто про це думала. Про ту гордість, яку ти відчував за мене. Я побачу ту тремтячу руку ще раз через кілька років, коли вона триматиме її крихітну мокру ручку з плямами моєї крові.

Але до цього:

Ти освідчився мені на мій двадцять п'ятий день народження.

Обручкою, яку я й досі іноді ношу на лівій руці.

3

Я так і не спитала, чи сподобалася тобі моя весільна сукня. Я купила її з других рук, бо побачила у вітрині крамниці з вінтажними товарами і не могла викинути з голови, бродячи дорогими бутіками з твоєю матір'ю. Ти так і не прошепотів, як роблять деякі вражені наречені, обливаючись потом біля вівтаря і похитуючись на місці: «Ти така красива». Ти нічого не сказав про мою сукню, коли ми сховалися за цегляну стіну вглибині двору, чекаючи виходу до гостей, доки ті пили шампанське, обговорювали спеку й виглядали, коли вже повз них знову пронесуть таріль із канапе. Тобі було майже несила відвести погляд від мого сяйливого рожевого лиця. Тобі було майже несила перестати дивитися мені в очі.

Я ще ніколи не бачила тебе таким вродливим, і тепер я можу заплющитися й уявити тебе двадцятишестирічного, те, як сяяла твоя шкіра, а волосся все ще кучерями обрамляло чоло. Присягаюся, ти ще не до кінця втратив свої пухкенькі щічки немовляти.

Ми весь вечір міцно трималися за руки.

Ми так мало знали одне про одного, про людей, якими станемо.

Ми могли порахувати свої проблеми на пелюстках однієї ромашки з мого букета, але незабаром загубилися в цілому ромашковому полі проблем.

— Столу для сім'ї нареченої не буде, — підслухала я слова організаторки весілля, сказані стишеним голосом до чоловіка, який розставляв складані стільці й розкладав картки з іменами. Він їй злегка кивнув.

Твої батьки подарували нам обручки до церемонії. Вони вручили їх нам у срібній коробочці, що її подарував твоїй

прабабусі чоловік, якого вона кохала і який пішов на війну й не повернувся додому. Всередині була вигравіювана його обіцянка їй: «Вайолет, ти завжди зможеш мене знайти». «Яке гарне в неї було ім'я», — сказав ти.

Твоя мати, закутавшись у вишукану шаль кольору олова, виголосила тост: «Буває, що одружені люди опиняються на різних берегах. Іноді ми не помічаємо, як далеко опинилися, доки раптом вода не сягне небокраю і здасться, що нам уже не повернутися». Вона зробила паузу і глянула тільки на мене. «Дослухайтеся до биття серця одне одного серед шуму води. Ви завжди зможете знайти одне одного. І тоді завжди знайдете берег». Вона взяла твого батька за руку, і ти підвівся підняти келиха.

Ми покохалися тієї ночі з почуття обов'язку, бо цього вимагала традиція. Ми були виснажені. Але почувалися такими живими. Ми мали обручки, рахунок за бенкет і головний біль від адреналіну.

Я назавжди беру тебе, свого найкращого друга, свою половинку, за партнера в житті, у всьому, що станеться хороше, у всьому, що виявиться важким, на десятки сотень днів, які минатимуть між тим і тим. Тобі, Фоксе Конноре, я віддала своє серце. З тобою я берусь прожити життя.

Через кілька років по тому наша донька дивилася, як я запихала ту сукню в багажник нашої машини. Я збиралася відвезти її туди, звідки взяла.

4

Я чудово пам'ятаю, яким життям ми жили після цього. У роки, що передували появі нашої власної Вайолет.

Ми вечеряли пізно, на канапі, дивлячись передачі про актуальні події. Андерсона Купера, кожного вечора. Гострою їжею, доставленою додому, на тому чорному мармуровому кавовому столику зі злобними кутиками. У вихідні ми випивали келихи ігристого вина о другій по обіді, а тоді спали, доки котрийсь із нас не прокидався, через кілька годин, від шуму надворі, з яким люди йшли до бару. Ми кохалися. Ми міняли стрижки. Я читала туристичну колонку газети, і мені здавалося, що так я проводжу дослідження, реалістичне дослідження місця, куди ми поїдемо в наступну відпустку. Я роздивлялася товари в дорогих магазинах, тримаючи в руці якийсь гарячий пінний напій. Взимку я носила дорогі італійські шкіряні рукавички. Ти грав у гольф із друзями. Я цікавилася політикою! Ми сиділи вдвох у шезлонгу і думали, як гарно бути разом, торкатися одне одного. Бувало, що я дивилася фільми, якісь такі, що допомагали мені відволіктися від того місця, де я сиділа. Життя було не таке стихійне. Ідеї — блискучіші. Слова знаходилися легше! Мої місячні були комфортніші. Ти ставив музику по всьому будинку, нові пісні, музикантів, про яких тобі хтось сказав за пивом у закладі, повному дорослих. Пральний порошок не був органічний, тож наш одяг пахнув штучною гірською свіжістю. Ми їздили в гори. Ти питав про моє письмо. Я ніколи не дивилася на інших чоловіків, думаючи, як би було їх трахнути. Ти щодня водив дуже непрактичну машину, аж до четвертого чи п'ятого снігопаду того року. Ти хотів собаку. Ми звертали увагу на собак на вулиці, ми зупинялися почухати їм шиї.

Парк був не єдиною моєю відрадою від домашньої роботи. У книжках, які ми читали, не було малюнків. Ми не думали про вплив телевізійних екранів на мозок. Ми не розуміли, що дітям найбільше подобаються ті речі, які були зроблені для користування дорослими. Ми думали, що знали одне одного. І думали, що знали самих себе.

5

Літо того року, коли мені виповнилося двадцять сім. Два потертих складаних стільці на балконі з виглядом на алею між нами і сусідньою будівлею. Білі паперові ліхтарики на шнурку, які я почепила, якимось чином робили відчутний сморід гарячого сміття знизу стерпним. Саме там ти сказав мені за келихом освіжального білого вина: «Почнімо пробувати зачати. Сьогодні».

Ми вже говорили про це багато разів. Ти ставав особливо веселий, коли я тримала на руках чужих немовлят або ж опускалася на коліна погратися з ними. *У тебе це природно виходить*. Але з нас двох поринала у фантазії я. Про материнство. Про те, як це буде. Як я почуватимуся. *Тобі личить*.

Я буду інакшою. Я буду, як ті інші жінки, яким усе дається так легко. Я буду всім, чим не була моя власна мати.

У ті дні вона майже не спадала мені на думку. Я докладала до цього зусиль. І коли вона прослизала без запрошення, я відмахувалася від неї. Наче вона була тим попелом, що падав у мій апельсиновий сік.

До того літа ми вже винайняли більшу квартиру з другою спальнею в будівлі з дуже повільним ліфтом — у будинку без ліфта, де ми мешкали до цього, неможливо було б давати собі раду з дитячим візком. Ми звертали увагу одне одного на все дитяче ледь помітними жестами, ніколи не словами. На крихітне модне вбрання у вітрині крамниці. На маленьких братика і сестричку, які слухняно тримаються за ручки. Ми мали передчуття. Мали надію. За кілька місяців до цього я почала краще пильнувати свої місячні. Записувала дні овуляції. Я позначала їх у щоденнику. Якогось дня я побачила маленькі усміхнені обличчя,

намальовані поруч із моїми літерами «О». Твій запал був дуже милий. Ти мав стати чудовим батьком. А я — чудовою матір'ю твоєї дитини.

Я згадую ті часи і сповнююся захватом від упевненості, яку тоді відчувала. Я більше не почувалася донькою своєї матері. Я почувалася твоєю дружиною. Я роками вдавала, що ідеально тобі підходжу. Я хотіла й далі дарувати тобі щастя. Я хотіла бути будь-ким, тільки не такою матір'ю, яка народила мене саму. Тож і я хотіла дитину теж.

6

Еллінгтони. Вони жили за три будинки від того дому, де я виросла, і їхня галявина єдина на всю округу залишалася зеленою впродовж сухого, безжального літа. Місіс Еллінгтон постукала в наші двері точно через сімдесят дві години після того, як Сесілія мене покинула. Батько ще хропів на канапі, на якій попереднього року спав щоночі. Я лише годину як усвідомила, що моя мати цього разу не повернеться додому. Я обдивилася її комод і шухляди у ванній, а також те місце, де вона зберігала пачки сигарет. Усе, що було для неї важливе, зникло. На той час я вже знала, що не варто питати батька, куди вона поділася.

— Може, прийдеш до нас у гості на смачну недільну смаженину, Блайт?

Її тугі кучері були сяйливі й налаковані, щойно з перукарні, і мені було несила відвести від них очей, відповідаючи кивком і подякою. Я пішла просто до пральної кімнати і поклала свій найкращий одяг — темно-синій джемпер і «водолазку» у веселкову смужку — в пральну машину. Я подумала була запитати, чи й батькові можна прийти теж, але не знала нікого, хто дотримувався б соціальних приписів ретельніше за місіс Еллінгтон, тож вирішила, що раз вона не запросила і його теж, то на це була причина.

Томас Еллінгтон-молодший був моїм найкращим другом. Я не пам'ятаю, коли саме вирізнила його серед інших, але на той час, коли мені виповнилося десять, мені було цікаво гратися тільки з ним. Серед інших дівчаток мого віку я ніяковіла. Моє життя відрізнялося від їхніх — з іграшковими пічками, зшитими вдома бантиками для кіс, такими як слід шкарпетками. З їхніми матерями. Я з дуже раннього дитинства засвоїла, що відрізнятися від них було неприємно.

А от з Еллінгтонами мені було приємно.

Запрошення від місіс Еллінгтон було особливе тим, що вона, найпевніше, знала, що моя мати нас покинула. Бо моя мати більше не дозволяла мені ходити на вечерю до Еллінгтонів. У якийсь момент вона вирішила, що я маю бути вдома за п'ятнадцять п'ята кожного вечора, хоч приходити додому мені не було до чого: плита завжди стояла холодна, а холодильник — порожній. На той час мало не щодня ми з батьком вечеряли вівсянкою швидкого приготування. Він приносив додому маленькі пакетики коричневого цукру, щоб посипати вівсянку, — ховав їх у кишені в кафетерії лікарні, де керував технічним персоналом. Він тоді непогано заробляв, принаймні за місцевими стандартами. Просто ми, здавалося, жили інакше.

Я звідкись дізналася, що коли приходиш за запрошенням на вечерю, треба принести якийсь дарунок на знак ввічливості, тож я нарізала жменю гортензій із куща перед нашим домом, хоч під кінець вересня більшість пелюсток на них втратила свіжість. Я зв'язала стебла своєю гумкою для волосся.

— Ти така уважна юна жінка, — сказала місіс Еллінгтон.

Вона опустила гортензії в синю вазу й акуратно поставила її на стіл посеред гарячих страв.

Молодший брат Томаса, Деніел, мене обожнював. Після школи ми гралися потягами у вітальні, доки Томас робив домашні завдання разом зі своєю матір'ю. Я свої завжди залишала на потім, на після восьмої, коли Сесілія або лягала спати, або їхала на ніч до міста. Вона часто так робила — їхала до міста і поверталася наступного дня. Тож виконуючи домашню роботу в той час, я мала чим зайнятися, чекаючи, доки втомляться очі. Я була в захваті від малого Деніела. Він говорив як дорослий і навчився множити, коли йому було лише п'ять років. Я ставила йому запитання з таблиці множення, доки ми бавилися на шорсткому оранжевому килимі Еллінгтонів, і дивувалася, який

він розумний. Час від часу місіс Еллінгтон заходила на якусь хвилю послухати і завжди гладила нас по головах, перш ніж піти. *Молодці*.

Томас теж був розумний, але по-іншому. Він вигадував найнеймовірніші історії, які ми записували в крихітні блокноти на пружині, що їх його мати купувала нам у крамниці біля дому. А тоді малювали ілюстрації до кожної сторінки. На кожну книжку в нас ішло по кілька тижнів — ми прискіпливо обговорювали, що саме намалювати для кожної частини оповідання, а тоді неспішно загострювали всю коробку олівців, перш ніж узятися до малювання. Якось Томас дозволив мені принести одну з таких книжок додому, оповідання, яке мені дуже подобалося, про сім'ю і вродливу, добру матір, що дуже сильно захворіла, ставши жертвою рідкісного випадку смертельної вітрянки. Сім'я їде в останню спільну відпустку на якийсь далекий острів, де вони знаходять у піску крихітного гнома-чародія на ім'я Джордж, який говорить тільки римами. Він робить їм подарунок — одну особливу суперсилу в обмін на можливість поїхати з ними додому в їхньому чемодані в інший кінець світу. Вони погоджуються, і він дарує їм те, що вони хочуть: «Ваша мама не помре і житиме завжди. Повіки ви радітимете, що приїхали сюди!» Гном живе в маминій кишені вічно, довго і щасливо. На сторінках книжки я намалювала членів цієї сім'ї дуже ретельно — вони були як дві краплі води схожі на Еллінгтонів, але з третьою дитиною, зовсім не такою, як вони, — донькою зі шкірою, зафарбованою олівцем персикової барви з пачки «Крайола», точно такою, як у мене.

Якогось ранку я увійшла до своєї кімнати й побачила, що мама сидить на краєчку мого ліжка, гортаючи цю книжку, яку я заховала глибоко в шухляді.

— Звідки це тут взялося? — запитала вона, не дивлячись на мене, і припинила гортати на тій сторінці, де я намалювала себе частиною темношкірої сім'ї.

— Я її зробила. З Томасом. У нього вдома.

Я простягнула руку по книжку, яку вона тримала в руках, по свою книжку. У цьому жесті відчувалося прохання. Вона відсмикнула руку від мене, а тоді кинула книжкою в мою голову, як наче сторінки на пружині й усе, що було на них, викликало в неї огиду. Кутик стукнувся об моє підборіддя, і книжка впала на підлогу між нами. Я опустила на неї очі, присоромлена. Через малюнки, які їй не сподобалися, через те, що я ховала книжку від неї.

Моя мати підвелася, задерши підборіддя, розпрямивши плечі. Вона тихо зачинила за собою двері.

Наступного дня я принесла книжку назад до Томаса додому.

— Чому ти не хочеш залишити її в себе? Ти так пишалася результатом вашої спільної роботи. — Місіс Еллінгтон узяла книжку з моїх рук і побачила, що вона в кількох місцях зім'ята. Вона легенько пригладила обкладинку. — Нічого страшного, — сказала вона, хитаючи головою, щоб мені не довелося відповідати. — Можеш тримати її тут.

Місіс Еллінгтон поставила книжку на полицю в їхній вітальні. Коли я йшла додому того дня, то помітила, що вона розгорнула її на останній сторінці й поставила так, щоб було видно малюнок — сім'ю з п'ятьох людей, разом зі мною, які обіймають одне одного, а від усміхненої матері, що стоїть у центрі, піднімається хмара крихітних сердечок.

Після вечері тієї неділі, коли моя мати пішла з дому, я запропонувала місіс Еллінгтон прибрати на кухні. Вона клацнула кнопку на касетному програвачу і тихенько співала, забираючи посуд зі столу і протираючи стільниці. Я сором'язливо спостерігала за нею, доки сполоскувала тарілки. У якийсь момент вона спинилася і взяла зі стільниці рукавицю для духовки. Глянула на мене з грайливою усмішкою, наділа рукавицю на руку і підняла її на рівні голови.

— Міс Блайт, — сказала вона смішним писклявим голосом, рухаючи рукою у рукавиці, наче це маріонетка. — Ми ставимо кілька запитань усім зірковим гостям

Літературно-художнє видання

ОДРЕЙН Ешлі
Що не так з моєю матір'ю
Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *І. М. Давидко*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *А. М. Фурман*

Підписано до друку 08.07.2021.
Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Literaturnaya». Ум. друк. арк. 15,96.
Наклад 2500 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля».
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано у АТ «Харківська книжкова фабрика "Глобус"»
61052, м. Харків, вул. Різдвяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

КЛУБ СІМЕЙНОГО ДОЗВІЛЛЯ

Купуйте книжки за цінами видавництва

Адреси книжкових магазинів

- за телефонами довідкової служби (050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life); (067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
- на сайті Клубу: **bookclub.ua**
- у мережі фірмових магазинів див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Для гуртових клієнтів

Харків
тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

Одрейн Е.

О-44 Що не так з моєю матір'ю : роман / Ешлі Одрейн ; пер. з англ. О. Гординчук. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 304 с.

ISBN 978-617-12-8920-8
ISBN 978-1-9848-8166-3 (англ.)

Блайт завжди знала, що материнство не для неї. Але коханий чоловік Фокс мріяв про дитину. І народилася Вайолет. Чужа та потайна, вона любила тільки тата і відверто неприязно ставилася до мами. Блайт переконувала себе, що це не так. Проте згодом жінка із жахом стала помічати, як жорстоко Вайолет поводиться з іншими дітьми, причому її дії були продумані й розраховані. Фокс запевняв, що Блайт усе вигадує. Може, жінка божеволіє і їй усе це ввижається? Може, вона погана мати? Ці страхи начебто притлумило народження сина — її найбільшої радості. Поки не стається непоправне. Блайт усвідомлює, що не в змозі більше виправдовувати доньку. Як і себе саму...

УДК 821(71)